

نماز توبه در یکشنبه های ماه ذی القعدة

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَوْمَ الْأَحَدِ فِي شَهْرِ ذِي الْقَعْدَةِ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُرِيدُ التَّوْبَةَ؟ قُلْنَا: كُلُّنَا نُرِيدُ التَّوْبَةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: اغْتَسِلُوا، وَتَوَضَّؤُوا، وَصَلُّوا أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، وَافْرَعُوا فِي كُلِّ رَكَعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَقُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَالمُعَوِّذَتَيْنِ مَرَّةً، ثُمَّ اسْتَغْفِرُوا سَبْعِينَ مَرَّةً، ثُمَّ اخْتَمُوا بِ«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»، ثُمَّ قُولُوا: «يَا عَزِيزُ، يَا غَفَّارُ، اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالمُؤْمِنَاتِ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ».

ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّتِي فَعَلَ هَذَا إِلَّا نُودِيَ مِنَ السَّمَاءِ: «يَا عَبْدَ اللَّهِ، اسْتَأْنِفِ العَمَلَ، فَإِنَّكَ مَقْبُولُ التَّوْبَةِ مَغْفُورُ الذَّنْبِ»، وَيُنَادِي مَلَكٌ مِنْ تَحْتِ العَرْشِ: «أَيُّهَا العَبْدُ، بُورِكَ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَهْلِكَ وَ ذُرِّيَّتِكَ»، وَيُنَادِي مُنَادٍ آخَرَ: «أَيُّهَا العَبْدُ، تَرْضَى خُصْمَاؤُكَ يَوْمَ العِيَامَةِ»، وَيُنَادِي مَلَكٌ آخَرَ: «أَيُّهَا العَبْدُ، تَمُوتُ عَلَى الإِيمَانِ، وَ لَا يُسَلَّبُ مِنْكَ الدِّينُ، وَ يُفَسَّحُ فِي قَبْرِكَ، وَ يُنَوَّرُ فِيهِ»، وَيُنَادِي مُنَادٍ آخَرَ: «أَيُّهَا العَبْدُ، يَرْضَى أَبَوَاكَ وَ إِنْ كَانَا سَاخِطَيْنِ، وَ غَفَرَ لِأَبَوَيْكَ لَكَ وَ ذُرِّيَّتِكَ، وَ أَنْتَ فِي سَعَةِ مِنَ الرِّزْقِ فِي الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ»، وَيُنَادِي جِبْرَائِيلُ: «أَنَا الَّذِي آتَيْكَ مَعَ مَلَكِ المَوْتِ أَنْ يَرْفُقَ بِكَ، وَ لَا يَخْدِشُكَ أَثَرُ المَوْتِ، إِذْ نَمَّا تَخْرُجُ الرُّوحُ مِنْ جَسَدِكَ سَلًّا». قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ أَنَّ عَبْدًا يَقُولُ هَذَا فِي غَيْرِ الشَّهْرِ؟ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مِثْلَ مَا وَصَفْتُ، وَ إِذْ نَمَّا عَلَّمَنِي جِبْرَائِيلُ هَذِهِ الكَلِمَاتِ أَيَّامَ أُسْرِيَ بِي.^١

انس بن مالک نقل می کند: رسول خدا صلی الله علیه و آله در روز یکشنبه ماه ذی القعدة فرمودند: ای مردم، کدام یک از شما می خواهد توبه کند؟ عرض کردیم: همه ما می خواهیم توبه کنیم. فرمود: غسل کنید، وضو بگیرید، ۴ رکعت نماز بخوانید؛ در هر رکعت یک بار سوره ی حمد، سه بار سوره ی توحید، یک بار سوره ی فلق و یک مرتبه سوره ی ناس؛ سپس ۷۰ بار استغفار کنید و آن را به ذکر «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» ختم نمایید. آن گاه بگویند: «يَا عَزِيزُ، يَا غَفَّارُ، اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ ذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ».

در ادامه رسول خدا صلی الله علیه وآله فرمودند: هر بنده ای از اَمّت من که این نماز را بخواند، از آسمان به او ندا می شود: «ای بنده ی خدا، عملت را از نو آغاز کن، زیرا توبه تو پذیرفته، و گناه تو آمرزیده شد». و فرشته ای از زیر عرش ندا می کند: «ای بنده، بر تو، خاندان و فرزندان مبارک باشد». و فرشته ای دیگر ندا می کند: «ای بنده، دشمنان تو در روز قیامت از تو راضی خواهند شد». و فرشته دیگری ندا می کند: «ای بنده، تو مؤمن از دنیا می روی، و دینت از تو سلب نمی شود، و (بعد از مردن) قبرت گشاده و نورانی خواهد شد». پس منادی دیگری می گوید: «ای بنده، پدر و مادرت از تو راضی خواهند شد، هرچند از تو راضی نباشند، و به خاطر تو، پدر و مادرت و فرزندان آمرزیده شدند، و روزی تو در دنیا و آخرت گسترده خواهد شد». و جناب جبرئیل ندا می کند: «من (هنگام مرگ) با ملک الموت نزد تو می آیم تا با تو مدارا کند، و مردن بر تو خدشه ای وارد نسازد، و روح تو از بدنت به آرامی خارج شود». انس می گوید: عرض کردیم: ای رسول خدا، اگر بنده ای این نماز را در غیر از ماه ذی القعدة بخواند، چه اثری خواهد داشت؟ فرمود: همانند آنچه برای شما گفتم، برای ماه دیگر نیز خواهد بود. این مطالب را آن ایامی که به معراج رفته بودم، جبرئیل به من آموخت.

• مرحوم محدّث قمی در مفاتیح الجنان می نویسد:

ظاهر آن است که این استغفار مذکور و دعای بعد راء، بعد از نماز باید به جا آورد.^۲